

Vai trò của giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học trong cách mạng công nghiệp 4.0

Roles of political theory education for university students in industry 4.0

Trần Văn Lịch
Tran Van Lich

Khoa Lý luận cơ sở - Trường Chính trị Thành phố Đà Nẵng

(Ngày nhận bài: 18/11/2021, ngày phản biện xong: 28/12/2021, ngày chấp nhận đăng: 11/01/2022)

Tóm tắt

Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư (Cách mạng Công nghiệp 4.0 - CMCN 4.0) đã tạo nên những bước tiến vĩ đại trong lịch sử loài người với những thành tựu to lớn về khoa học, công nghệ như khoa học rô-bốt, internet vạn vật, dữ liệu lớn, công nghệ in 3D. Đồng thời, nó cũng tác động về mọi mặt của đời sống xã hội, làm thay đổi nhiều vấn đề trong nhận thức. Để nắm bắt được những cơ hội, đối đầu với những thách thức mà CMCN 4.0 đặt ra, đòi hỏi những người giảng dạy giáo dục lý luận ở các trường đại học phải nhận thức đầy đủ về vai trò của giáo dục lý luận trong điều kiện mới.

Từ khóa: Giáo dục lý luận chính trị; công nghệ; cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Abstract

The Fourth Industrial Revolution (Industrial Revolution 4.0 - Industry 4.0) has made great strides in human history with great achievements in science and technology such as robotics, internet, things, big data, 3D printing technology. At the same time, it also affects all aspects of social life, changing many problems in perception. To seize the opportunities and confront the challenges posed by the Fourth Industrial Revolution, it requires teachers of theoretical education at universities to be fully aware of the role of theory education in the field of science new case.

Keywords: Political theory education; technology; fourth industrial revolution.

1. Đặt vấn đề

CMCN 4.0 là bước chuyển hóa mạnh mẽ của xã hội loài người, mở ra nhiều khả năng mới trong việc chinh phục thế giới. CMCN 4.0 bắt đầu được đánh dấu từ năm 2011 đã tạo ra những tác động sâu rộng đối với mọi quốc gia, dân tộc, đến đời sống hàng ngày của mỗi người dân. Trước tình hình đó, đòi hỏi những người nghiên cứu và giảng dạy lý luận chính trị (LLCT) cần phải nắm rõ bản chất, xu hướng,

tác động của cuộc cách mạng này tới mọi mặt của đời sống xã hội, trong đó đặc biệt là tác động tới tâm lý, niềm tin, lý tưởng của sinh viên - tầng lớp xã hội đặc thù.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài báo sử dụng các phương pháp nghiên cứu cơ bản: Phương pháp nghiên cứu lý luận chung nhất là phương pháp chủ nghĩa duy vật biện chứng, chủ nghĩa duy vật lịch sử để nhìn

nhận tổng quan nhất về CMCN 4.0 và giáo dục LLCT cho sinh viên. Đồng thời sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp để xử lý các tài liệu phục vụ cho các lập luận, trích dẫn của bài báo.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Tầm quan trọng của việc giảng dạy các môn lý luận chính trị trong Cách mạng Công nghiệp 4.0

Hiện nay thuật ngữ "Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư" đã được áp dụng cho sự phát triển công nghệ quan trọng và là cái đích hướng tới của các quốc gia. Quan niệm "công nghiệp 4.0" hay nhà máy thông minh lần đầu tiên được đưa ra tại Hội chợ Công nghiệp Hannover tại Cộng hòa Liên bang Đức, vào năm 2011. Công nghiệp 4.0 nhằm thông minh hóa quá trình sản xuất và quản lý trong ngành công nghiệp chế tạo. Sự ra đời của Công nghiệp 4.0 tại Đức đã thúc đẩy các nước tiên tiến khác như Mỹ, Nhật, Trung Quốc, Ấn Độ thúc đẩy phát triển các chương trình tương tự nhằm duy trì lợi thế cạnh tranh của mình.

CMCN 4.0 được dự đoán sẽ mở ra kỷ nguyên mới cho các nước trên thế giới nếu xác định chủ trương "đi tắt đón đầu" về các cơ hội đầu tư cho công nghệ, làm tăng năng suất và tạo điều kiện cho sự gia tăng về đời sống vật chất và tinh thần. Các quốc gia nắm bắt được thành tựu của cuộc CMCN 4.0 thể hiện ở sự áp dụng thành công trong lĩnh vực robot, IoT, big data, điện thoại di động và công nghệ in 3D, kỹ thuật toán đưa vào sản xuất tạo ra năng suất lao động, nhiều ngành, nghề mới. Thế giới sẽ là chuỗi giá trị sản xuất toàn cầu, những thành tựu của các cuộc cách mạng công nghiệp trước đây không chỉ được kế thừa mà còn được phát huy trên các lĩnh vực khi được ứng dụng vào sản xuất. Mặt khác, CMCN 4.0 còn tạo bước đột phá lớn về tốc độ phát triển, phạm vi và mức độ tác động chưa từng có trong lịch sử của quá trình sản xuất mang tính toàn cầu. Sự khác biệt

giữa cuộc CMCN 4.0 với các cuộc cách mạng công nghiệp trước đây là từ quy mô, công nghệ, năng suất lao động, vị trí con người trong quá trình sản xuất đều phát triển nhanh hơn, rộng hơn, chất lượng hơn, trí tuệ hơn. Như vậy, cuộc CMCN 4.0 sẽ làm biến đổi sâu sắc nền công nghiệp ở các quốc gia cả về bề rộng và chiều sâu, tạo nên hệ thống sản xuất, quản lý và quản trị mang tính chất toàn cầu.

Đối với Việt Nam, mặc dù đang ở trình độ của nước đang phát triển với mức độ thu nhập trung bình (đang nằm trong bẫy thu nhập trung bình), nhưng theo thống kê "đã có 55% dân số sử dụng điện thoại thông minh và 54% nói mạng Internet, đứng thứ 5 châu Á - Thái Bình Dương. Vì vậy, ở mức độ nhất định, chúng ta đã bước đầu thụ hưởng những thành tựu khoa học - công nghệ hiện đại" [10]. Do đó, chúng ta cần phải có chiến lược hành động kịp thời để nắm bắt, tiếp thu, làm chủ khoa học, công nghệ do cuộc CMCN 4.0 đưa tới. Trong đó vai trò của giáo dục, đào tạo nói chung, giáo dục LLCT nói riêng rất quan trọng, cung cấp thế giới quan, phương pháp luận khoa học cho sinh viên trong nhận thức và hành động.

Trước bối cảnh như vậy, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm tới việc giảng dạy các môn LLCT, coi đây là vấn đề lớn trong việc xây dựng con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa "vừa hồng, vừa chuyên". Đảng ta khẳng định lấy chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động của Đảng: "Đảng và nhân dân ta quyết tâm xây dựng đất nước Việt Nam theo con đường xã hội chủ nghĩa trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh" [3].

Việc giảng dạy và học tập các môn LLCT trong CMCN 4.0 ở các trường đại học có vai trò to lớn trong sự nghiệp "trồng người". Các môn khoa học LLCT đã trực tiếp trở thành "công cụ nhận thức vĩ đại" để xây dựng nên thế giới quan, nhân sinh quan, phương pháp luận

khoa học, lòng yêu đất nước, yêu chủ nghĩa xã hội cho sinh viên, góp phần thúc đẩy hoàn thiện nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa.

Trong thời đại CMCN 4.0, các môn LLCT không chỉ là công cụ nhân thức mà còn có vai trò vô cùng to lớn trong việc xây dựng niềm tin chính trị cho sinh viên Việt Nam. Giúp cho sinh viên có lập trường, quan điểm, niềm tin yêu vào chủ nghĩa cộng sản, tin yêu chủ nghĩa xã hội - một con đường, một chế độ tốt đẹp đã được Bác Hồ và Đảng ta lựa chọn. Chính những kiến thức của các môn LLCT đã tạo điều kiện cho nhiều quan niệm mới của sinh viên về tâm thế để bước vào cuộc sống, phù hợp với những mục tiêu lý tưởng của cách mạng Việt Nam trong tình hình hiện nay. Nó định hướng giá trị cho sinh viên về cuộc sống hôm nay: Có kiến thức, có bằng cấp, có việc làm, sống có mục đích. Họ vừa quan tâm đến lợi ích cá nhân, lợi ích gia đình và làm giàu chân chính, đồng thời coi trọng lợi ích chung của cộng đồng, đất nước. Học tập, rèn luyện để có kiến thức, kỹ năng tốt để lập thân, lập nghiệp, làm giàu cho mình, gia đình và xã hội. Những kết quả mà chúng ta đáng tự hào, phần đông sinh viên (70,6%) cho rằng đạo lý “ăn quả nhớ người trồng cây”, “uống nước nhớ nguồn” vẫn còn nguyên giá trị trong điều kiện hiện nay; có 76,3% sinh viên cho rằng mục tiêu phấn đấu của mình là làm cho: “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”; có 81,3% sinh viên tán thành với mong muốn đóng góp sức mình xây dựng đất nước của lớp trẻ hiện nay. Xu hướng sinh viên có ý chí phấn đấu trong cuộc sống, sống có trách nhiệm với gia đình và xã hội được sinh viên đánh giá là khá phổ biến (tỷ lệ tương ứng là 61% và 60,2%) [7].

Bối cảnh CMCN 4.0, hội nhập kinh tế quốc tế, xây dựng nền kinh tế thị trường đang là mảnh đất màu mỡ để cho kẻ thù thực hiện âm mưu “diễn biến hòa bình” làm phân hóa sâu sắc về nhận thức, tư tưởng trong nhân dân. Đối với

sinh viên, mục tiêu của “diễn biến hòa bình” là làm phai nhạt niềm tin lý tưởng cách mạng không kiên định mục tiêu “độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội”, xa rời văn hóa dân tộc. Lợi dụng những thông thoáng trong hợp tác giao lưu quốc tế của đất nước ta, kẻ thù đã tung vào nước ta tư tưởng đa đảng, đòi dân chủ, tự do tôn giáo để kích động sinh viên, làm mất an ninh trật tự. Mặt khác, chúng tung vào đất nước ta các loại văn hóa phẩm độc hại, lối sống buông thả của phương Tây để làm cho sinh viên mất đi niềm tin của cuộc sống, xa rời các giá trị đạo đức chuẩn mực. Những nguy cơ đó được chỉ ra: “Tiềm ẩn những yếu tố đe dọa an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội. Các thế lực thù địch, phản động triệt để sử dụng mạng viễn thông, Internet để tuyên truyền, phá hoại tư tưởng, phá hoại nội bộ, kích động biểu tình, gây rối, bạo loạn nhằm lật đổ chính quyền, thay đổi thể chế chính trị nước ta” [6].

Để khắc phục tác động tiêu cực của CMCN 4.0 và kinh tế thị trường, chúng ta cần phải tăng cường hiệu quả công tác giáo dục các môn LLCT để củng cố và nâng cao niềm tin chính trị cho sinh viên. Trong bối cảnh CMCN 4.0, để có được niềm tin chính trị làm động lực thúc đẩy hoạt động học tập và làm việc của sinh viên thì cần phải không ngừng củng cố sự hiểu biết đúng đắn, nâng cao khả năng làm chủ, phát triển về mặt thể chất, tạo lập và củng cố tư duy khoa học. Để làm được như vậy, phải tăng cường trang bị lập trường thế giới quan khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối lãnh đạo của Đảng ta cho sinh viên. Thông qua giáo dục lập trường chủ nghĩa duy vật lịch sử và phương pháp biện chứng giúp cho sinh viên thoát khỏi sự ảo tưởng, chờ đợi vào cuộc sống tốt đẹp do toàn cầu hóa và kinh tế thị trường mang lại. Giúp sinh viên nhận thức và cải tạo cuộc sống bằng trí tuệ, niềm tin và tình cảm lành mạnh để đạt được mục tiêu của bản thân và hành động vì mục tiêu của đất nước. Đại hội XII khẳng định:

“Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng sáng tạo và phát triển với thực tiễn Việt Nam; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới. Nâng cao bản lĩnh chính trị, trình độ trí tuệ, tính chiến đấu của toàn Đảng và của mỗi cán bộ, đảng viên, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý chủ chốt các cấp; không dao động trong bất cứ tình huống nào. Giữ vững bản chất giai cấp công nhân của Đảng, vai trò tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên” [4]. Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII tiếp tục làm rõ hơn quan điểm chỉ đạo: “Kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng; kiên định các nguyên tắc xây dựng Đảng để xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa” [5].

3.2. Những yêu cầu đặt ra đối với giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học đối với cuộc cách mạng công nghiệp 4.0

CMCN 4.0 và hội nhập kinh tế thế giới đang tạo ra những thời cơ thuận lợi cho sự phát triển kinh tế và giao lưu văn hóa giữa các quốc gia, dân tộc. Nhưng có một thực tế khác mà chúng ta phải đối mặt, đó là những tác động tiêu cực từ CMCN 4.0 và hội nhập kinh tế thế giới, đặc biệt là về văn hóa, đạo đức của sinh viên, niềm tin, lý tưởng “tiềm ẩn những yếu tố đe dọa an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội. Các thế lực thù địch, phản động triệt để sử dụng mạng viễn thông, Internet để tuyên truyền, phá hoại tư tưởng, phá hoại nội bộ, kích động biểu tình, gây rối, bạo loạn nhằm lật đổ chính quyền, thay đổi thể chế chính trị nước ta” [9]. Do đó, yêu cầu giáo dục LLCT cung cấp cho sinh viên: Một mặt nhận thức đúng và khai thác tối đa hiệu quả của CMCN 4.0, đồng thời chỉ ra hững vấn đề bất cập, hạn chế do nó tác động lại:

Thứ nhất, giáo dục LLCT phải củng cố niềm tin, lý tưởng cho sinh viên, đấu tranh chống lại các luận điểm xuyên tạc tình hình của đất nước.

CMCN 4.0 tiềm ẩn nguy cơ không hề nhỏ đối với công cuộc bảo vệ an ninh quốc gia và gìn giữ trật tự an toàn xã hội. Đó là những vấn đề liên quan đến lĩnh vực an ninh chính trị với những âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; vấn đề an ninh phi truyền thống trở nên phức tạp hơn bao giờ hết với sự chuyển biến của tội phạm công nghệ cao. Tạo ra chiến tranh mạng, gián điệp mạng, tấn công mạng, tội phạm xuyên quốc gia đã và đang đe dọa đến đời sống người dân, trong đó có đời sống sinh viên. Sinh viên bị “choáng” trước sức mạnh của “công nghệ”, dẫn đến xu hướng hoặc là cường điệu hóa vai trò của máy móc, robot, công nghệ, chạy theo thuyết “kỹ trị” mà không hiểu được bản chất của kỹ thuật, công nghệ chỉ là công cụ để con người tồn tại và phát triển; hoặc do tư tưởng bảo thủ, trì trệ mà e dè, sợ sệt, không dám tìm hiểu, nghiên cứu những công nghệ mới nên dần đánh mất niềm tin vào khả năng của chính bản thân mình, không tin vào sức mạnh trí tuệ của con người; hoặc là bị hoang mang, dao động do bị nhiễu loạn thông tin trên không gian mạng thông qua các công cụ truyền thông, các mạng xã hội.

Chính vì vậy, giảng dạy LLCT cho sinh viên trong các trường đại học cần tập trung củng cố niềm tin, lý tưởng, đấu tranh trực diện các luận điểm xuyên tạc tình hình đất nước. Điều đó giúp sinh viên nhìn nhận đúng tâm thế của mình trong cuộc CMCN 4.0, đồng thời sinh viên: “Khơi dậy tinh thần và ý chí, quyết tâm phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; dân tộc cường thịnh, trường tồn; phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng bảo vệ Tổ quốc” [5].

Thứ hai, giáo dục LLCT phải góp phần quan trọng trong việc xây dựng phẩm chất đạo đức con người mới trong nhân cách sinh viên.

Thành tố đạo đức trong cấu trúc nhân cách con người một mặt được hình thành một cách tự phát, mặt khác chủ yếu hơn nó được hình thành một cách tự giác, thông qua giáo dục nói chung, giáo dục LLCT nói riêng.

Những nội dung giáo dục LLCT sẽ góp phần định hướng trong nhận thức về các giá trị đạo đức của xã hội, mặt khác, góp một phần nhất định trong việc nhân đạo hóa con người và xã hội loài người. Đối với sinh viên, giáo dục LLCT sẽ giúp cho họ hiểu biết một cách sâu sắc sự vận động và phát triển của những giá trị đạo đức đã được các thế hệ cha ông đi trước xây dựng nên với tư cách là giá trị tinh thần cao đẹp, làm nên sự đa dạng trong bản sắc Việt Nam và cốt cách con người Việt Nam trước tác động mạnh mẽ của CMCN 4.0. Chẳng hạn, yêu nước không chỉ dừng lại ở nội dung bảo vệ đất nước, bảo vệ toàn vẹn lãnh thổ Tổ quốc, mà đó còn là ý chí vươn lên làm giàu cho bản thân, gia đình, xã hội, góp phần đưa đất nước phát triển thoát khỏi nghèo nàn, lạc hậu. Cần cù không chỉ dừng lại ở chịu khó, siêng năng trong bối cảnh hiện nay, mà còn là sự tiếp thu khoa học, làm chủ công nghệ tiên tiến. Hay tình yêu thương con người không chỉ biểu hiện ở thái độ quý trọng và bảo vệ phẩm chất, danh dự con người. Tình yêu thương đó, còn đòi hỏi chúng ta phải biết bảo vệ môi trường sống, tôn trọng các quy tắc chuẩn mực trong sinh hoạt cộng đồng; phải biết đấu tranh không khoan nhượng với những cái ác; với mọi áp bức bất công, mọi hành vi vô nhân đạo, xâm phạm đến lợi ích chính đáng của con người, phải biết mang lại niềm vui cho con người. Từ đó, xây dựng nên một tầng lớp sinh viên có những phẩm chất đạo đức tốt đẹp của nhân cách con người Việt Nam hiện đại: Yêu nước; yêu lao động, nhân văn, nhân ái; sống vì tập thể, cộng đồng; yêu tự do, yêu hòa bình; tiến bộ và dân chủ.

Với đặc điểm là trẻ tuổi, có tri thức và dễ dàng tiếp thu cái mới trong CMCN 4.0, lại được trang bị ngoại ngữ, tin học, với sự hỗ trợ của các phương tiện thông tin hiện đại và việc mở rộng, đa dạng hóa tiến trình giao lưu quốc tế, sinh viên ngày càng thích ứng nhanh với quá trình hội nhập quốc tế. Điều đó, đã tạo ra điều kiện thuận lợi trong việc kế thừa có chọn lọc các giá trị đạo đức mang tính nhân loại phổ biến như: Đấu tranh cho một thế giới hòa bình, dân chủ, tiến bộ; chống phân biệt chủng tộc; cùng nhau xây dựng hành tinh xanh; sinh viên các nước trên thế giới chung tay vào đẩy lùi các đại dịch... Các giá trị này đang được nhiều sinh viên tiếp nhận. Hiện nay, sinh viên Việt Nam đang chủ động hòa nhập thế giới, mở ra cơ hội giao lưu, học hỏi lẫn nhau. Xu thế đó góp phần làm phong phú thêm đời sống đạo đức sinh viên, làm cho đời sống đạo đức sinh viên không chỉ mang chuẩn mực đạo đức của dân tộc, mà còn mang hơi thở của thời đại.

Thứ ba, giáo dục LLCT cho sinh viên phải góp phần củng cố và phát huy niềm tin cuộc sống của sinh viên trong hoàn cảnh lịch sử mới, hình thành ở sinh viên những phẩm chất nhân cách cần thiết.

Những thế hệ sinh viên Việt Nam trước đây, đặt niềm tin vào cuộc sống gắn chặt với niềm tin chính trị, thể hiện ở trong sự tôi luyện ở đấu tranh cách mạng, trong cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, trong thực tiễn học tập và lao động. Niềm tin chính trị với lý tưởng cao đẹp quyết hy sinh vì độc lập tự do cho Tổ quốc, hàng triệu thanh niên Việt Nam đã lên đường nhập ngũ, hiến dâng cả tuổi thanh xuân của mình cho đất nước. Nhiều tấm gương đã trở thành biểu tượng để cho các thế hệ thanh niên Việt Nam noi theo như Đặng Thùy Trâm, Nguyễn Văn Thạc với tinh thần: *Xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước, mà lòng phơi phới dậy tương lai*.

Sinh viên Việt Nam hiện nay, những người sinh ra và lớn lên trong thời kỳ đổi mới, là đối tượng nhạy cảm nhất trước những biến đổi vô cùng nhanh chóng của đất nước và thế giới. Sinh viên là những người có tri thức, có năng lực sáng tạo, nhạy cảm với mọi sự thay đổi, dễ dàng tiếp thu những cái mới; do đó, niềm tin vào cuộc sống, niềm tin chính trị cũng bị ảnh hưởng.

Trong xu thế tác động mạnh mẽ của CMCN 4.0, công nghệ có khả năng làm cho môi trường văn hóa “bị xâm hại”, một số giá trị đạo đức có nguy cơ bị phai nhạt dần trong đời sống xã hội, hàng loạt các giá trị mới được thiết lập làm đảo lộn các quan hệ ứng xử, nhất là trong giới trẻ. Khi không ít học sinh, sinh viên mơ hồ ý thức dân tộc, về lịch sử của dân tộc mình. Từ góc độ đạo đức, nếu “dân ta” mà không biết “sử ta”, lòng yêu nước - với tư cách là giá trị cao nhất trong thang giá trị đạo đức Việt Nam nhất định bị mai một, ảnh hưởng không tốt đến giáo dục thế hệ trẻ về nghĩa vụ và trách nhiệm của mình đối với các vấn đề của đất nước. Chính vì vậy, giáo dục LLCT góp phần giúp sinh viên hiểu biết về văn hoá tinh thần dân tộc, nâng cao chủ nghĩa yêu nước và niềm tự hào về lịch sử hào hùng của dân tộc, thực hiện chủ trương của Đảng: “Góp phần giữ gìn và phát triển các giá trị truyền thống của văn hóa, con người Việt Nam, nuôi dưỡng, giáo dục thế hệ trẻ. Đúc kết và xây dựng hệ giá trị chung của con người Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế” [2].

Giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên trong cuộc CMCN 4.0 là góp phần trang bị những phẩm chất đạo đức trong sáng, ý chí kiên cường, cung cách ứng xử đúng mực, đây chính là cơ sở để phát triển năng lực của sinh viên. Trong cấu trúc nhân cách của sinh viên, năng lực chỉ thực sự phát triển, phát huy tác dụng khi sinh viên có lòng yêu nước, nêu cao tinh thần tự hào dân tộc, sống có lý tưởng, ước mơ, hoài

bảo lớn lao, cần cù và sáng tạo trong học tập và nghiên cứu khoa học.

Để đưa đất nước phát triển “sánh vai với các cường quốc, năm châu”, sinh viên cần chủ động nắm bắt, sáng tạo, chiếm lĩnh thành tựu của cuộc CMCN 4.0 trong thời gian tới. Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã xác định: *Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục và đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, phát triển con người* với mục tiêu: “Tiếp tục đổi mới đồng bộ mục tiêu, nội dung, chương trình, phương thức, phương pháp giáo dục và chương trình đào tạo theo hướng hiện đại, hội nhập quốc tế, phát triển con người toàn diện, đáp ứng những yêu cầu mới của phát triển kinh tế - xã hội, khoa học và công nghệ, thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư” [5].

3.3. Một số giải pháp cơ bản để nâng cao công tác giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên đáp ứng yêu cầu của cuộc Cách mạng Công nghiệp 4.0

Để tiếp tục phát huy vai trò và đáp ứng những yêu cầu đặt ra đối với giáo dục LLCT trong cuộc CMCN 4.0, cần phải tiến hành đồng bộ các giải pháp sau:

Một là, đổi mới giáo dục LLCT trong cuộc CMCN 4.0 từ nội dung và phương pháp theo quan điểm chỉ đạo: “Thay đổi mạnh mẽ chính sách, nội dung, phương pháp giáo dục và dạy nghề nhằm tạo ra nguồn lực có khả năng tiếp nhận các xu thế công nghệ sản xuất mới” [8]. Với định hướng như vậy, giáo dục LLCT cho sinh viên cần phải làm rõ vai trò quan trọng của nó: Có tính định hướng trong nhận thức và hành động mang tính khoa học. Bên cạnh đó phải thay đổi mạnh mẽ phương pháp giảng dạy, lấy người học làm trung tâm, gợi mở các vấn đề lý luận mang tính định hướng phát triển của đất nước trong tương lai. Từ đó, giúp sinh viên hiểu rằng, đường lối của Đảng ta khẳng định: Giáo dục đào tạo và khoa học, công nghệ là quốc sách hàng đầu.

Hai là, tăng cường hiệu quả công tác giáo dục LLCT để củng cố và nâng cao niềm tin chính trị cho sinh viên.

Trong bối cảnh cuộc CMCN 4.0 hiện nay, để có được niềm tin chính trị làm động lực thúc đẩy hoạt động học tập và làm việc của sinh viên thì cần phải không ngừng củng cố sự hiểu biết đúng đắn, nâng cao khả năng làm chủ, phát triển về mặt thể chất, tạo lập và củng cố tư duy khoa học. Để làm được như vậy, phải tăng cường trang bị lập trường thế giới quan khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối lãnh đạo của Đảng ta cho sinh viên. Thông qua giáo dục lập trường chủ nghĩa duy vật lịch sử và phương pháp biện chứng giúp cho sinh viên thoát khỏi sự ảo tưởng, chờ đợi vào cuộc sống tốt đẹp do CMCN 4.0 mang lại. Giúp sinh viên nhận thức và cải tạo cuộc sống bằng trí tuệ, niềm tin, để từ đó đạt được mục tiêu của cá nhân và hành động vì mục tiêu của đất nước.

Ba là, đẩy mạnh và nâng cao chất lượng giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên.

Trong bối cảnh CMCN 4.0, xu thế toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế thế giới đang là những điều kiện để cho chủ nghĩa đế quốc cùng với thế lực phản động ra sức tấn công, làm xói mòn niềm tin về chủ nghĩa xã hội, về lý tưởng cách mạng ở sinh viên. Việc giáo dục lý tưởng cách mạng và củng cố niềm tin của sinh viên đối với chủ nghĩa xã hội có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên cần kết hợp những giá trị tinh thần cao đẹp của dân tộc và tinh hoa văn hóa nhân loại. Lý tưởng cách mạng phải được củng cố bằng niềm tin vào hiện thực ngày càng tốt đẹp của con đường đi lên chủ nghĩa xã hội với mục tiêu: “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Phải gắn giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên với việc học tập đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước; giáo dục ý thức, trách nhiệm sẵn sàng tham gia

bảo vệ Tổ quốc; kiên quyết đấu tranh chống mọi âm mưu và hành động “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch.

Bốn là, giáo dục LLCT để nâng cao trách nhiệm của các tổ chức trong trường đại học và bản thân mỗi sinh viên.

Nhiệm vụ của Đoàn thanh niên và Hội sinh viên trong cuộc CMCN 4.0 là giáo dục, định hướng, xây dựng một lớp sinh viên giàu lòng yêu nước, biết đặt lợi ích của mình trong lợi ích thống nhất của quốc gia, dân tộc; có lý tưởng cách mạng và bản lĩnh chính trị vững vàng; có tri thức, chuyên môn, nghiệp vụ và kỹ năng lao động giỏi; thành thạo ngoại ngữ và tin học; có văn hóa và lối sống tình nghĩa; có sức khỏe thể chất và tinh thần lành mạnh; giàu nhiệt huyết sáng tạo và tinh thần tình nguyện vì cộng đồng; biết giữ gìn và phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, biết làm giàu văn hóa dân tộc bằng những giá trị và những tinh hoa văn hóa nhân loại. Những phong trào do Đoàn và Hội sinh viên tổ chức như: Tham quan du lịch, sinh hoạt chính trị, hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao và các phong trào sinh viên tình nguyện, tiếp sức mùa thi mang ý nghĩa giáo dục đạo đức sâu sắc và được đông đảo sinh viên tham gia nhiệt tình. Đó là những hoạt động để sinh viên thể hiện tài năng, trí tuệ và bản lĩnh của tuổi trẻ thế hệ Hồ Chí Minh đang lớn lên và trưởng thành, đủ sức tiếp nối các thế hệ cha anh đi trước.

4. Kết luận

CMCN 4.0 vừa là thách thức, cũng là cơ hội để đất nước ta rút ngắn khoảng cách với các nước trên thế giới. Để tiếp thu nhanh chóng thành tựu công nghệ do CMCN 4.0 mang lại, góp phần định hướng giá trị nhân cách cho sinh viên Việt Nam trong thời gian tới, cần phải đẩy mạnh công tác giáo dục LLCT cho sinh viên trong các trường đại học ở nước ta. Một mặt giúp sinh viên nhìn nhận được thời cơ, cơ hội mà cuộc CMCN 4.0 đưa lại cho đất nước, đồng

thời chỉ ra được âm mưu của các thế lực thù địch đang chống phá sự nghiệp cách mạng nước ta.

Tài liệu tham khảo

- [1] Lê Hữu Ái, Phạm Huy Thành (2017), *Đào tạo, nghiên cứu khoa học ở các trường đại học Việt Nam trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0*, Kỷ yếu Hội nghị giáo dục trong thời đại Cách mạng công nghiệp 4.0: *Nhận định - cơ hội - thách thức - nắm bắt*. Nxb Khoa học và Kỹ thuật, Thành phố Hồ Chí Minh.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2008), *Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy, Ban chấp hành Trung ương khóa X*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.223.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2001, tr.83.
- [4] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng (lưu hành nội bộ), Hà Nội, tr.199.
- [5] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.109.
- [6] Trần Đại Quang (2016), “*Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 - thời cơ phát triển và thách thức an ninh phi truyền thống*”, báo Nhân Dân đăng ngày 04/10/2016.
- [7] Phạm Huy Thành (2018), *Giáo dục thế giới quan duy vật biện chứng với việc xây dựng nhân cách sinh viên Trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng*, Đề tài khoa học T2018-04-36.
- [8] Thủ tướng Chính phủ (2017), *Chỉ thị số 16/CT-TTg về việc tăng cường năng lực tiếp cận cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư*, Hà Nội, ngày 04/5/2017.
- [9] <https://nhandan.com.vn/tin-tuc-su-kien/cuoc-cach-mang-cong-nghiep-lan-thu-tu-thoi-co-phat-trien-va-cac-thach-thuc-an-ninh-phi-truyen-thong-274286/>
- [10] <https://dantri.com.vn/khoa-hoc-cong-nghe/nhan-dien-cuoc-cach-mang-cong-nghiep-thu-4-20161207070725629.htm>